

Departementet for Udenrigsanliggender
Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik

Parisimi isumaqatigiisummut nunatut nangaassutip atorunnaarsinneranut tunngatillugu tusarniaanermi akissut

11-02-2022
Suliap normua: 2022 - 2601
All. nr. 19135514

Parisimi isumaqatigiisummut nunatut nangaassutip atorunnaarsinnissaanut siunnersuummut oqaaseqaateqarsinnaanermut Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik qujavoq.

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
E-mail: box909@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik naliliivoq Parisimi isumaqatigiisummut nunatut nangaassutip atorunnaarsinnerata pingaaruteqarneranut apeqqutaassasoq siunissami silap pissusianut periusissiami anguniakkanik qanoq sutigullu aalajangersaasoqassanersoq. Tamanna nuna tamakkerlugu silap pissusianut periusissiaq pillugu immikkoortumi tuliiuttumi naalakkersuisoqarfiup akisussaaffiunut qanoq pingaaruteqarsinnaanersoq naalakkersuisoqarfiup pingaarnertigut akissuteqarfigaa.

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik tamatuma saniatigut ukununga naleqqiullugu immikkuualunnerusunik arlalinnik oqaaseqaateqarpoq: 2) Nuna tamakkerlugu silap pissusia pillugu periusissiami anguniakkat aalajangersarneri 3) Nalunaarusiorneq aningaasaqarnikkullu kingunissai aamma 4) Silap pissusianut tunngasunik aningaasalersuineq.

1) Nuna tamakkerlugu silap pissusiinut periusissiaq

Namminersorlutik Oqartussat 2009-mi "[Gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsineq annikillisinnaarlugu sunniiniutissat pillugit nassuiaat](#)" suliaraat, tassaasoq piffissami 2012 tikillugu silaannarmik kissatsitsisunik gassinik aniatitsinerup annikillisinnaanut suliniutit sakkullu pillugit najoqqutassiaq. Taamaattumik taanna "Kalaallit Nunaata [siullertut](#) nuna tamakkerlugu silap pissusianik periusissiatut" taaneqassanersoq isumaliutigineqarsinnaavoq, tassa piviusumik taanna Kalaallit Nunaata silap pissusianut periusissiaq aapparimmagu.<(3> Peqatigisaanik malitseqartinneqartussanik ineriartorteqqinneqartussanillu siusinnerusukkut periusissiamiit ilisimasanik suliniutinillu peqarnerisut isumaliutigineqartariaqarpoq.

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik suliassaqaqarfinnut arlalinnut akisussaavoq, tassunga ilanngullugit pingaartumik silaannakkut angallannemut tunngasut imaanullu tunngasut, Kalaallit Nunaata gassinik silaannarmut kissatsitsisartunik aniatitsinerani annertullutik.

Silaannakkut angallannermut tunngasuni nunat tamalaat timmisartorneriniit gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerit siunissami anguniakkanut atatillugu Kalaallit Nunaata aniatitsineranut ilaassanngillat. Nunatsinni timmisartornerit akerlianik Kalaallit Nunaata gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerit ilaassapput.

Nuummi Ilulissanilu Atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfiit nutaat marluk taamaattumik gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerit annikillineranik kinguneqassapput, tassa Kangerlussuarmiit tassanngaanniillu nunatsinni timmisartuussisarnerpassuit atorunnaassammata. Rambøll aamma Deloitte 2018-imi naliliipput Atlantikukkut angallannermit tamarmiusumiit ilaasut 68 %-ii Nuummut Ilulissanullu ingerlasartut, taamaalillunilu Kangerlussuarmi akunnittarunnaarnikkut ingerlaqqilluni timmisartuussinerit pisariaarutissallutik. Tamatuma saniatigut naatsorsuutigineqarpoq Qaqortumi mittarfik aamma gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerit annikillinerannik kinguneqassasoq, tassa Qaqortumi mittoqartalerneratigut Kujataani ingerlaqqilluni timmisartornerit annikillissammata, tassa ullumikkut Nassarsuarmut angalasut affaasa missai Qaqortumut tassanngaanniillu angalasarmata.

Imaatigut angallannermut naleqqiullugu taamaaqataanik atuuppoq nunat tamalaat imaatigut angallannerat Kalaallit Nunaata nuna tamakkerlugu gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsineranik naatsorsuinerit ilaassanngillat. Taamaattorli nunatsinni imaatigut angallanneq ilaatinneqassalluni. Imaatigut angallannermut suliniutissat ukiuni aggersuni qulaajarneqartussaassapput, aamma Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik suliassaqaqfimmi suleqatigiinnissamut qilanaarluni.

Inissianut naleqqiullugu taava inissianik nukimmik pilersuineq Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuuteqarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniippoq, kisianni sanaartornermiit silap pissusianut sunniutit Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniillutik. Atueqqisarnarup nalilerneratigut sanaartornermiit silap pissusianut sunniutinik naatsorsuinerit periusisut ineriartortitsineq maannakkut Danmarkimi aamma EU-mi annertuumik sammineqarput. Taamatut sammisaqarneq naalakkersuisoqarfimmit malinnaaffigineqarpoq, aamma siunissami silap pissusianut periusissiamut atatillugu tamanna tulluarsinnaanersoq erseqqinnerusumik misissorneqassanersoq isumaliutigissallugu.

Taamaalilluni politikikkut suliniutit arlallit akuerineqareersimapput, pingaartumik silaannakkut angallannermut tunngasuni, gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik Kalaallit Nunaata aniatitsineranik annikillitsisussatut naatsorsuutigineqartunik. Aappaatigut nunakkut angallassissutit motorillit amerlassusaat amerleriarujussuarsimapput, qularnanngitsumik gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinerup qaffanneranik kinguneqartussat. Anguniakkanik aalajangersaanissamut pisariaqassaaq aniatitsinerup qulaajaaffiginissaat maannakkullu suliniutit pingaaruteqarneri pitsaassusilerlugit.

Nuna tamakkerlugu silap pissusianut periusissiap piareersarnerani peqataanissamut Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik qilanaarpoq.

2) Silap pissusiani periusissiami anguniakkanik aalajangersaaneq

Parisimi isumaqatigiisummi immikkoortortaq 4, imm. 3-mit takuneqarsinnaavoq:

"Peqataasut immikkoorlutik nuna tamakkerlugu aalajangersimasumik tapiissutaat peqataasut piffissami pineqartumi nuna tamakkerlugu tapiissutaat atuuttut eqqarsaatigalugit siuariarnermut tapeeqataassapput, nunamilu namminermit pissutsit assigiinngitsut eqqarsaatigalugit peqataasut ataatsimoorlutik, kisiannili assigiinngitsunik

akisussaassuseqarnerat periarfissaqarnerallu naapertorlugit, peqataasut tungaanniit annertunerpaamik takutitsiffiussalluni."

Tamatuma saniatigut immikkoortorta 4, imm. 1-imi takuneqarsinnaalluni:

"Peqataasoq najoqqutassat peqataasut ataatsimeersuarneranni isumaqatigiisummi matumani peqataasut ataatsimiinneranni atornerqartut akuersissutigineqartut naapertorlugit anguniagassat qaffasissusaanik annertusaanissaq siunertaralugu massakkut nuna tamakkerlugu tapiissutissaminik aalajangersimasumik naleqqussaasinnaavoq."

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik taamaattumik tusarniaanermi ilisimatitsissut assigalugu naliliivoq Kalaallit Nunaat nammineeeluni anguniakkaminik aalajangersaasinnaasoq, taannalu aningaasaqarnikkut ineriartornermi pisariaqartitsinermit sillimasinnaasoq. Naliliisoqarporli kingusinnerusukkut anguniakkani aalajangersarneqarsimasuni qaffasissumik anguniakkat appartinnissaannik kissaateqartoqalissappat tamanna Parisimi isumaqatigiisummut naapertuutissanngitsoq.

Anguniakkanik aalajangersaanermut atatillugu assersuutigalugu Kyotomi isumaqatigiisummut tapiliussami EU-p anguniagaanit isumassarsisoqarsinnaanersoq isumaliutigineqarsinnaavoq. EU ataatsimoorluni 1990-imut naleqqiullugu 2020-mi gassinit silaannarmik kissatsitsisartunik 20 procentinik annikinnerusunik aniatitsinissaa pillugu anguniakkamik EU aalajangersaasimavoq. Taamaattorli EU-mi nunat aniatitsinertik 30 procentimik annikillisinnaannut pisussaaffilerneqarsimallutik, nunat suliffissuaqarfiusut allat taamaaqataanik suliniuteqarnissamut pisussaaffilissappata. Taamaaqataanik siunissami suliffissuit ineriartornerinut sillimasumik anguniakkamik aalajangersaasoqarsinnaanersoq nalunaaruteqartoqarsinnaanersorlu misissorneqarsinnaavoq isumaliutigineqarlunilu, aamma allamik anguniagaqarsinnaaneq, assersuutigalugu aatsitassanik piiasoqassanngippat anguneqarnissaa piviusorsiortoq.

Peqatigisaanik Parisimi isumaqatigiisummi Island anguniakkaminik qanoq aalajangersaasimanersoq misissorneqarpat tulluarsinnaalluni, tassa Kyotomi isumaqatigiisummut tapiliussami nunap naatsorsuinerani aluminiumileriffimmiit aniatitsinerit ilaatinnginnissaannut Island periarfissinneqarmat.

3) Nalunaarusiorneq aningaasaqarnikkullu kingunerisassai

Tusarniaanermi allakkiamit takuneqarsinnaavoq:

"Kalaallit Nunaata gassit silap pissusaanik kissatsitsisartut pillugit isumaqatigiisummi ilanngussai aniatitsineralu pillugit silap pissusia pillugu isumaqatigiisummut Kalaallit Nunaat nalunaarusiortareerpoq. Nalunaarusiortarneq taanna Parisimi isumaqatigiisummi nangingneqassaaq. Kalaallit Nunaata NDC-imi piareersimasoqalerpat aamma anguniakkap taassuma atulersinnissaanut naleqqiullugu siuariarneq pillugu nalunaarusiortassalluni. Nalunaarusiornissami suliassaq naatsorsuutigineqarpoq maannakkut aningaasat pingeriikkat iluini akilerneqarsinnaassasoq."

Qulaani takuneqarsinnaasutut NDC-imi aalajangersarneqartunik anguniakkanik atulersitsinermut naleqqiullugu siuariarnerit uuttorneqarnissaat pisariaqassaaq. Tassunga ilassutitut Parisimi isumaqatigiissummi peqataasut kingusinnerpaamik 31. december 2024-mi Biennial Transparency Report-imik (BTR) tunniussisussapput, NDC-mi angusimasani siuariarnerit takutitsisussaq.

Nalunaarusiamut assersuut, silap pissusia pillugu anguniakkanut atatillugu siuariarnerit uuttuisinnaasut, tassaavoq Nukissiuuteqarnermut Aqutsisoqarfiup ukiumoortumik [Silap pissusiat killiffia aamma siumut naatsorsuineri](#). Nalunaarsusiaq taanna tassaavoq gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsineq kiisalu nukimmik atuineq nukissornerlu 2035-p tungaanut qanoq ineriartorumaarneranik teknikikkut suliatigullu ilisimasalinnit naliliineq. Nassuiaat annertuujuvog, ukiumut ataasiarluni saqqummiunneqartartoq, taamaattumillu Kalaallit Nunaata nalunaarusiaa maannakkut aningaasat iluini akilernerqarsinnaanera isumalluarfiuallaartoq nalilerneqarluni. Taamaattumik isumaliutigineqartariaqarpoq siumut naatsorsuinerit suliarinerannut aningaasanik immikkoortitsisoqassanersoq imaluunniit taakku allanut atatillugit immikkoortinneqarsinnaanersut, assersuutigalugu siunissami silap pissusianut periusissiamut atatillugu.

Tamatuma saniatigut isumaliutigineqarsinnaavoq Kalaallit Nunaata gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsineranut sunniuteqartunik suliniutinik aalajangersimasumik naatsorsuisinnaasunik ilitersuusiorneq piginnaasaqarnerlu ineriartortinneqarpata iluaqutaassanersoq. Tamanna assersuutigalugu gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsinermut Nuummi Ilulissanilu Atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfiit marluk pingaaruteqarnerinut naatsorsuinerit pitsaasumik tunngaveqarnerinut iluaqutaassinnaassaaq.

Namminersorlutik Oqartussat 2009-mi "[Gassinik silaannarmik kissatsitsisartunik aniatitsineq annikillisinniarlugu sunniiniutissat pillugit nassuiaat](#)" suliarimassuk DANCEA (Danish Cooperation for Environment in the Arctic) aqutugalugu Nukissiuuteqarnermut Aqutsisoqarfik aningaasanik nassuiaammut tapiissuteqarpoq. Taamaattumik suleqatigeeqqittoqarsinnaanersoq misissussallugu isumaliutigineqarsinnaavoq.

4) Silap pissusaa pillugu aningaasalersuineq

Tusarniaanermi allakkiamit takuneqarsinnaavoq Parisimi isumaqatigiissummut akuersinermut naatsorsuutigisariaqartoq silap pissusianut attuumassuteqartunut aningaasaateqarfinnut aningaasanullu soqutiginninneq periarfissaqarnerlu annertusissasoq.

Parisimi isumaqatigiissummi immikkoortorta 9-mit takuneqarsinnaavoq:

"Isumaqatigiisut naapertorlugu nunat suliffissuaqarfiusut pisussaaffitik pioereersut nangillugit akiuniarnissaq naleqqussarnissarluni siunertaralugit aningaasaliissutitigut nukissatik nunanut ineriartorfiusunut tunniutissavaat."

Kalaallit Nunaat, Kunneqarfiup ilaatut nunatut suliffissuaqarfiusutut imaluunniit nunatut ineriartortinneqartut immikkoortinneqassanersoq Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiup ilisimasaqarfiginngilaa, aamma Parisimi

isumaqatigiisummi tamatuma nalilernissanut nassuiaatit piumasaqaatillu suut aallaavigineqassanersut.

Peqatigisaanik Savalimmiuni atorneqartoq tamatumunnga qanoq pingaaruteqarnerisq ilisimaneqanngilaq. Nassuiaatit ilai assersuutigalugu innuttaasumut ataatsimut tunisassiat ataatsimut nalinganik aallaaveqarput allanilu suliffissuaqarnerup annertussusii, tamanna Kalaallit Nunaata nunatut suliffissuaqarfiusutut imaluunniit nunatut ineriartortinneqartutut immikkoortinneqarnissanut pingaaruteqarsinnaavoq. Tamanna tusarniaanermi allakkiami misissorneqarpat itisilernerqarpallu tulluarnersq taamaattumik isumaliutigineqarsinnaavoq, kiisalu tamanna silap pissusianut tunngatillugu aningaasalersuinermit periarfissaqarnermit sutigut pingaaruteqarnera allaaseralugu.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kirstine Jespersen
Toqq/direkte 34 54 70
Kirj@nanoq.gl